
Base de dades de flora del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac

Roser Vilatersana Lluch¹ i
Josep Canals Palau²

¹ Institut Botànic de Barcelona

² Servei de Parcs Naturals
Diputació de Barcelona

Resum

El Servei de Parcs Naturals es proposa de fer una base de dades de flora collint tota la informació que hi ha en treballs de botànica (florística i vegetació) en l'àmbit del Parc Natural i rodalies.

A més, s'hi donarà continuïtat per tal que es vagi actualitzant amb les noves aportacions que sorgeixen de posteriors estudis.

També es nodrirà la base de dades de treball fet pel mateix personal del Parc Natural: tant en el vessant de noves espècies, com en el seguiment de localitats històriques o d'espècies emblemàtiques, i aclarint espècies de presència dubtosa. En alguns casos de plantes rares i/o importants es volen donar les coordenades exactes d'aquestes plantes amb un GPS.

Aquesta base de dades ha de servir de referent als estudiosos que desenvolupen les seves activitats de recerca dins d'aquest àmbit, sigui en termes de l'estudi de les associacions i comunitats vegetals o bé fins a l'evolució del clima.

Paraules clau

Base de dades, sistema d'informació geogràfica, GPS, flora

Resumen

Base de datos de flora del Parque Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac

El Servei de Parcs Naturals se propone hacer una base de datos de flora recogiendo toda la información que existe en trabajos de botánica (florística y vegetación) en el ámbito del Parque Natural y alrededores.

Además, se dará continuidad para que se vaya actualizando con las nuevas aportaciones que surjan de posteriores estudios.

También se nutrirá la base de datos del trabajo hecho por el propio personal del Parque Natural: tanto en la vertiente de nuevas especies, como en el seguimiento de localidades históricas o de especies emblemáticas, y clarificando especies de presencia dudosa. En algunos casos de plantas raras y/o importantes se quieren dar las coordenadas exactas de estas plantas con un GPS.

Esta base de datos tiene que servir de referente a los estudiosos que desarrollan sus actividades de investigación dentro de este ámbito, sea en temas del estudio de las asociaciones y comunidades vegetales o bien hasta la evolución del clima.

Palabras clave

Base de datos, sistema de información geográfica, GPS, flora

Abstract

Database for the flora of Sant Llorenç del Munt i l'Obac Nature Park

The Nature Parks Service proposes to set up a database for flora comprising all available information on botanical research (both floristics and vegetation) in and around the Nature Park.

The database will be kept up to date with new contributions from forthcoming studies.

It will also be fed with the work done by Nature Park staff with regard to previously unrecorded species, monitoring of historical locations and emblematic species, and clarifying the status of species the occurrence of which is unsure. There are plans to provide exact GPS coordinates for rare and/or important species in some cases.

This database is intended to be a point of reference for researchers working in this area, on topics such as plant associations and communities and even climate change.

Keywords

Database, geographical information system, GPS, flora

Introducció

El Servei de Parcs Naturals es proposa de fer una base de dades de flora del Parc de Sant Llorenç del Munt i l'Obac, que ha de ser el fonament de la capa de vegetació del sistema d'informació geogràfica (GIS) que està desenvolupant el Servei de Parcs Naturals.

Aquest projecte abraça preferentment el límit estricte del Parc, però també té en compte zones properes. D'aquesta manera, pot esdevenir el referent botànic entre la riera de Caldes (a l'est) i el Llobregat (a l'oest); com a límit nord, entra en contacte amb les terres més meridionals del Moianès i la plana del Bages, i pel sud queda limitat per la plana del Vallès.

La base de dades de flora ha d'estar al servei de la gestió del Parc, d'aquesta manera, coneixent el patrimoni natural, es poden prendre les oportunes decisions de gestió per millorar el medi i evitar de malmetre'l per problemes de desconeixement. També ha d'estar al servei de tots els estudiosos que la vulguin consultar.

Mencionarem uns exemples de com pot ser útil la base de dades:

– Espècies amb una única o poques localitats: pot ajudar a delimitar bé la seva àrea i fer-ne el seguiment (per exemple: *Orchis sambucina*, *Thymus pulegioides*...).

– Delimitar l'àrea de distribució d'espècies que al Parc són molt poc presents en comparació amb els territoris veïns, per poder veure amb el pas del temps l'evolució de la seva distribució i així permetre relacionar-les amb altres paràmetres com poden ser la pressió dels herbívors, la freqüentació humana en aquestes poblacions... També pot tenir interès per saber com el canvi climàtic afecta aquestes espècies límit. És el cas de, per exemple, *Tulipa silvestris*, *Ramonda myconi*...

– Espècies que no han tornat a ser localitzades des d'una determinada cita i que pot ajudar a intentar retrobar-les, com és el cas de *Adonis annua*, *Ranunculus acris*, *Listera ovata*...

– Aclarir la determinació d'espècies que potser en el seu moment van ser mal classificades, com és ara *Delphinium montanum*, *Ruta chalepensis*, *Hypericum hirsutum*...

– Completar l'àrea de distribució de plantes més o menys comunes que, per aquesta raó, no han estat suficientment estudiades, com podrien ser el bruc boal (*Erica arborea*), els salzes (*Salix sp.*)...

– Contribuir a l'aclariment de l'especiació detallada en gèneres complexos o mal coneguts com ara *Artemisia*, *Senecio*, *Hieracium*...

Referències històriques

Els primers treballs botànics destacables, els feren Cadevall, a final del segle XIX i inici del segle XX, i Pius Font i Quer també a l'inici del segle XX. Mentre que Cadevall va estudiar preferentment l'àrea sud-oest del Parc, Font i Quer en va estudiar principalment el sector nord-oest.

Estudis més recents que s'han portat a terme han estat els fets per Antoni de Bolòs i Oriol de Bolòs, entre els anys 1940-1950, al sector sud. Entre els anys 1950 al 1970, Guy Lapraz realitzà també una sèrie de treballs per les terres meridionals del Parc.

Altres botànics que han treballat, ja en aquests darrers anys, al Parc han estat Àngel M. Hernández i Cardona i Josep Pintó i Fusalba. A més, una sèrie d'excursionistes i naturalistes, vinculats a vegades a entitats locals, han aportat interessants dades botàniques que també s'han de tenir en compte.

Base de dades

La base de dades es fa amb el programa Access 2000 de Microsoft i pretén sintetitzar tota la informació apareguda fins ara pel que fa a la flora del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac. L'eina bàsica de treball és el llibre *Estudi florístic de Sant Llorenç del Munt i l'Obac* d'Àngel Manuel Hernández, editat l'any 1993, i una posterior actualització de totes les citacions aparegudes fins ara en:

– Treballs originals que es troben a la biblioteca de les oficines del Parc i a centres especialitzats.

– Butlletins de centres excursionistes.

– El mapa de vegetació de Josep Pintó.

– Diverses monografies.

– Diverses anotacions no publicades de gent que recorre el Parc amb assiduitat i està interessada en el món de la botànica, entre els quals hi ha el personal del Parc Natural mateix (com són els guardes), excursionistes i naturalistes aficionats.

– I, a part, tots els futurs treballs que es realitzin.

L'objectiu principal d'aquesta base de dades és ser una eina tant de gestió com de consulta, i que estigui a l'abast de tota la gent interessada. Per tant, haurà de permetre fàcilment:

1) Ser consultable.

2) Elaborar informes per a qualsevol gestió o qualsevol estudi.

3) Entrar noves dades de forma ràpida i amb el mínim d'errors possibles.

Aquesta base de dades encara està en una fase inicial i en procés d'elaboració. En principi, comptarà amb diverses taules:

1) *Taula florística* (fig. 1), en la qual consta un codi identificatiu amb les tres primeres lletres del nom del gènere, les tres primeres lletres de l'epítet específic i, si convé, les tres primeres lletres de l'epítet subespecífic. Per evitar les possibles duplicitats, als codis de gènere i d'espècie repetits s'afegeix una quarta lletra, de manera que queden ben singularitzats. L'avantatge d'aquest sistema és que s'eviten errors de teclat a l'hora d'entrar els noms científics i s'economitza el procés.

Aquesta taula també inclou el nom del gènere, el nom de l'espècie, el nom de la subespècie (si s'escau), l'autor o au-

ESPÈCIES	
CODI	van spc
GÈNERE	Floronda
ESPÈCIE	myoni
SUBESPÈCIE	
AUTOR-SP	L. Michaux
AUTOR-SUBSP	
SINÒNIMS	
NON POPULAR	no és com
FAMÍLIA	Compositae
PROTECCIÓ	
OBSERVACIONS	

Figura 1. Taula florística.

tors del nom binominal i de la subespècie; la sinonímia més freqüent; el nom vulgar, i la família a la qual pertany.

A part d'aquesta informació, hi apareix un apartat de protecció, amb les lleis i les directives de protecció que afecten l'espècie en qüestió.

El conjunt d'aquestes taules florístiques estan ordenades alfabèticament pel camp del codi.

2) Taula de l'origen de la informació rebuda, anomenada *taula de referències* (fig. 2), la qual presenta també un codi d'entrada, a partir del qual s'ordena alfabèticament. Sota aquest codi s'inclouen les dades bibliogràfiques del llibre, revista o publicació.

Hi ha un apartat de tipus de font: on s'informa si l'origen és de tipus bibliogràfic (llibre/revista/publicació), si és d'herbari o si es tracta d'una citació d'un particular.

Figura 2. Taula de referències.

3) *Taula de localitats o indrets* (fig. 3), on se cita la localitat on s'ha trobat una espècie, l'altitud, la localització geogràfica, expressada en UTM 1 x 1 o UTM 10 x 10 o coordenades amb graus, segons consti a la font, si hi consta. A cada localitat, amb la seva altitud i localització geogràfica, se li assigna un codi numèric.

Figura 3. Taula de localitats o indrets.

4) *Taula de citacions o de flora* (fig. 4). És un compendi de les taules anteriors, on consta l'abundància, el codi d'espècie, el codi de localitat, el codi d'origen i un apartat d'observacions.

Figura 4. Taula de citacions o de flora.

Agraïments

A Xavier Tarruella, Mercedes Guerrero i Immaculada Vilatersana per la seva ajuda en el disseny i construcció de la base de dades.